

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL

LEI 2,60 ANUAL

Abonamentele se fac numai pe un an.

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR:

Mestugean, Corneliu Moldovanu, N. Pora, Adrian Sulcină, Victor Anestîn, C. Nutzescu, Leontin Iliescu, Silvio, etc.

ANUNCIURI

Linia pe pagina 7 și 8

—BANI 20—

† **GH. GR. CANTACUZINO**

VINO VATUL

— ROMAN —

Plouă foarte des în Calvados, și mai întotdeauna clopotnițele frumoaselor biserici nu arată de cât un cer închis pe care trec numai norii, gonii de vântul de apus. Tânărul Chrétien Lescuyer, băiatul bătrânului Lescuyer, dusese până la vârsta de douăzeci și doi de ani, o viață atât de pesomorată, că nu a profitat de loc de puținul timp frumos ca un zămbet al clipei din Pormandig, și pentru acest nefericit tânăr se părea că plouase mereu de la ziua în care se născuse.

Casa în care se născuse era de pe timpul străbunicului său și fusese construită pe la sfârșitul domniei a lui Ludovic al XV-lea. Era cea mai lugubră casă dintre toate celelalte care era tot atât de întinse în această aristocratică stradă.

Strada des Carmes, era locuită numai de familii vechi, și mai totdeauna era deșartă și avea o înfățișare tristă, pavajul e înegrit de umiditate și zidurile îi dau fiori. Se respiră un aer foarte încărcat și nesănătos. Cu toate acestea, la una din extremitățile ei în strada Saint-Jean, gene mulțimea de țărance în zilele de lângă, nu se văd de cât bluze albastre și bonete albe; și la cealaltă parte e animația portului, unde marinarul scandinav cu barba lor blondă și cămașa de flanelă roșie, debarcă cu sgomot blănițele de brad care miroase atât de sănătos. Dar strada Des Carmes nu vroeste a ști nimic; rămâne nepăsătoare și disprețuiește această muncă de popor, această mișcare acest sgomot; ea își ține perdelele închise, și hotărârile sale foarte aspectoase și impunătoare dar aproape ruinate, învechite te face a gândi la aspectul unui om mândru dar ruinat.

Aspectul sever al locuinței D. Lescuyer tatăl, întrecea pe toate cele din vecinătate.

Despărțită de viața exterioară printr'un zid foarte înalt: un zid de închisoare în care se deschidea sau mai bine zis nu se deschidea mai nicădată o enormă poartă. Locuința Lescuyer nu primea pe vizitatori de cât pe o mică porțiță, făcută în cea mare, și care era și ea grea și masivă și nu se putea deschide de cât cu greutate pe jumătate.

Când ai trecut această poartă puțin primitoare, te găseai într-o curte, strălucită și întunecoasă, mărginită prin două corpuri de case, cu fațada învechită.

Nimic nu era mai respingător ca această curte. Într'un colț se afla o fontană a cărei apă părea a fi otrăvită. Figurile sculptate deasupra ferestrelor, părea a fi se strămba, iar tropele de marmoră stricate și învechite părea a-ți spune:

„Nu ești bine-venit!”

Dar înăuntru era și mai grozav.

Totul respira sgarcentia provincială, și de la intrare, o mântie de ghiață parcă se punea pe umeri. Bronșita cronică, o simțea că plutește amenințătoare în sala de mâncare, unde de cinci sau șase ori pe an, D. consilier Lescuyer văduv, reputând prin domnie, oferea colegilor săi de la Curte, mese, iar mâncările calde înghețau imediat la conversația rece a stăruinului casei.

Și în salon unde te pândea după un jughiu; portretele familiei Lescuyer strămoși mai toți magistrați de un secol aproape, reprezentați în robă și perucă, îi aruncau priviri crunte, ca și cum ar fi procedat la interogatoriu și ați pune prima întrebare: „Acuzatul, numele și pronumele d-tale?”

Dar dacă pătrundeai în biroul D. Lescuyer br! te-ai fi cutremurat.

Nu mai corpul de bibliotecă, încărcate cu cărți de drept. Această

grămădeală de volume, de jurisprudență și procedură te făcea a gândi la osteneala aproape zadarnică pe care și-au dat-o oamenii de la originea societății, de a combate cu reguli scrise, fondul de sălbătecie al firei omului.

În acest birou, printre toate aceste mărturii scrise, care arătau neisbucirea oamenilor de a fi de aceeași părere asupra unei simple chestiuni; se afla de obicei D. consilier Lescuyer, la biroul său, foarte frumoasă mobilă din secolul al XVIII-lea, împodobită cu aramă încrustată.

Acest magistrat exact, integru, muncitor, dar cu spiritul limitat și cu inima rece, aluzat de altfel de această meserie, împlinise în anul 1866, în momentul când începe această istorisire, cei cincizeci de ani ai săi. Bisericos, și mare adept al clericilor. D. Lescuyer nu obținuse în cariera sa destul de lungă, de cât o înaintare foarte târzie și anevoasă, și paucă Legiune de onoare nu împodobeau încă redingota deja învechită și albită de timp căci datorită obiceiurilor provincialilor cu lipsa lor de amor propriu pentru îmbrăcăminte dura de aproape cincisau șase ani. Singura podoabă căreia îi dădea importanță d. consilier era monumentală sa cravată albă din care rețesea, un cap uscat și sanguinic, foarte încărcat de păr, favoriți și sprâncene deja albite. Această figură tăiasă, cu ochii plini de ură și pesomorată cu dinți galbeni, era și mai desagregabilă prin exagerația părului, căci de la nas și de la urechi avea mult păr negru; ceea ce desvâlne un temperament viguros și iudiciul victor lungi. Totul în această crudă figură, exprima, asprime mândră, și încăpățănare, avea chiar ceva care arată multă răutate, și era foarte natural ați închidui pe D. Lescuyer purtând pălăria cu penne tricolore și prezidând Tribunalul revoluționar, sau nepăsător și rece asistând cu o liniște desăvârșită la vreo tortură teribilă, la lumina purpurie a torturor, într-o închisoare a sfintei Inchiziții.

Tânărul Chrétien Lescuyer, care terminase facultatea și susținuse cu mult brio teza sa de licențiat în drept al facultății din Caen; era născut și crescut în această pesomorată casă, lângă un tată liniștit și aspru, care nu-l inspira de cât o respectoasă temere.

La douăzeci și doi de ani, nu avea un singur suvenir mai dulce de copilăria sa. Afară de bătrana servitoare — altă dată înainte de a pleca în liceu, afară de această blândă Phrasie, aproape idiotă, dar care-l cheama „copilul meu” și-l săruta râzând de bucurie, simțise bine că nimeni nu-l mai iubea.

Mama sa? Murise de mult din frigurile laptelui, câteva zile după ce-l născuse. Tatăl său? Câte-odată, bietul tânăr se dojea singur că e fără inimă, că e un fiu ingrât și rece. Vai! Nicădată nu se arătase în fața d-lui Lescuyer fără a simți un sentiment de frică, o instinctivă mișcare de a se depărta.

Scuza sa, era educația pe care o primise, severă, plină de disciplină, fără un moment de încredere și sinceritate copilărească. În cele mai depărtate suveniruri ale copilăriei, nu auzise de cât vocea aspră și nu văzuse de cât ochii pătrunzător și reci ai tatălui său. Oh!

De mult i se impusese disciplină și liniște la masă. Nu-și amintea să fi urcat vre-o dată pe genunchii tatălui său, și nicădată, când înainte de a se duce la culcare, venea a zice bună seara tatălui său, acesta îi punea pe frunte o sărutare

foarte din fugă, și rece; ca și când ar fi jucat jocuri inocente și ca să-și recapete gajul ar fi sărutat globul lămpii, sau rampa scării. De altfel, după prima grijanie, aceste rare mângăeri fură și ele suprimate; suprimat de asemenea și tututul. La persoanele bine crescute se zice „D-ta”, părinților săi. Pe urmă la școală intern numai de cât.

Trebuie ca studiile să înceapă cât mai curând. Chrétien era foarte silitor și avea mereu succese la școală dar de la tatăl său nu auzea de cât un rece: „Bine” Nu! nu vroia însă să fie nedrept. De multe d. Lescuyer lăudase față de Chrétien, societatea Romană, acel pater familias antic, autoritatea șefului familiei; și era revoltat contra lipsei de respect, a pericoloselor familiarități a obiceiurilor moderne.

Poate că iubea pe fiul său în felul lui de a vedea. În tot cazul, nici odată tânărul nu-i putuse rezista sau a nu-și asculta; îi era foarte teamă de dansul. Dar câtă valoare ar fi avut pentru el și puțină iubire.

Din firea lui timid și puțin expansiv dresat din copilărie a fi rezervat, Chrétien Lescuyer nu-și făcuse în timpul cât fusese la școală, nici o prietenie din acelea desinteresate și generoase care sunt farmecul și oroarea tinereții. Cu toate acestea era un Parisian, un mic bursier François Donadieu, orfelin de mamă și tată, copilul unui căpitan omorât la Solferino către care Chrétien, camaradul său de clasă până în a treia, se simțea atras cu o puternică simpatie. Da, școlarul fără de nici un cusur, cel tare în temeritate așezat în banca întâia, acel felicitat de d. prefect în toți anii la împărțirea premiilor; cumințele și inteligența Chrétien avu numai de cât o simpatie perversă pentru camaradul care era un perfect contrast cu el. Totul îi plăcea în acest François Donadieu, acest elev rău, strengar de Paris, lenș și încăpățânat, totdeauna cu buzunarele pline de creioane, care nu avea succes de cât în orele de desen; — care răspundea profesorilor, le făcea caricatura și era mereu pedepsit. Liceanul supus, firea bună, admira, fără a-și spune lui însuși, pe revoltatul și sgomotosul elev.

Se apropia de parisian, îi făcu avansuri, la care celalt răspunde bucurios, fiind apropiat și afectos. Devenira chiar nedespărțiti, se plimbau împreună în timpul recreațiilor, sub privirile surprinse ale profesorilor. Incapabil de invidie, soțul rău, amenințat mereu cu darea afară din școală, era vădit mândru de prietenia sa cu primul din clasă.

Dar, când Chrétien încercă cu blândețe de a-i da câteva cărți, de a face să primească regula comună François rezista, și făcu mărturisiri complete. Latina nu o putea suferi, cerneala îi mirosea. El nu trăia de cât prin ochi, nu era fericit de cât cu creionul în mână. Dar se plăcise cu modele de gips.

Simțea bine că ar putea lucra după un model viu. Da, vroia să fie artist, sculptor sau pictor. Mai mult sculptor, a reproduce forme.

Se învinovăția că-și perde timpul ne având curaj.

„Vezi! zicea el câte odată, ar trebui să fug din închisoarea asta, să mă duc la Paris, să intru la un artist, chiar dacă ar trebui să mătur atelierul sau să lustruiesc cismele. Dar ce vrei? Era orfelin fără de nici un ban.

Mai avea el o mătușă, o fată bătrână sora mai mare a tatălui său, care ținea o mică sală de lectură în strada Saint-Jacques. La ea își petrecea vacanțele.

O! nu prea strălucit. Bea acolo o băutură făcută din struguri uscați și se culca într-o cocoabă. Biata femeie îl iubea, nu-l va lăsa de sigur în stradă.

Dar când îi vorbea în scrisoriile

lui de desgustul ce-l simțea pentru școală, și dorința sa de a învăța sculptura; mătușa era desolată, îi ruga să mai aibă răbdare și să continue studiile.

Dacă nu i-ar fi părut rău de biata fată, știind necazul ce i-l ar fi făcut, fugind. Îi venea să turbeze.

Docilul și melancolicul Chrétien nu avea asemenea furtuni în sufletul său.

Pentru el, viitorul era tras, ca un drum într-o câmpie. Va face dreptul, stagiul de avocat, pe urmă ca strămoșii săi, va purta toga galonată și roba cu ermină.

Tatăl său așa decisese și-i spusese de sute de ori, de când începuse a judeca. El consimțea și vroia acest lucru. Era chiar natural. Cu toate acestea se simțea pătruns de un respect vag în fața camaradului său acest copil de patru-sprezece ani care-și încredința cu toată energia lui copilărească, torturile unei vocațiuni contrariată.

Dar, de odată, prietenia celor doi se întreprinsese. Compromis într-o încaerare de elevi, într'un scandal nocturn, dintre care unul scăpă cu un ochi scos, François Donadieu bursierul, care nu e era de altfel singurul vinovat, fu dat afară din liceu. Se reînnoiră la Paris, ne mai dând nici o știre despre el; și în mîntea lui Chrétien, suvenirul se ștergea din ce în ce mai mult de prietenul preferat, de micul Parisian cu uitătură sinceră, care lăsa după fiecare masă păsărele sculptate din meze de pâine.

Foarte singuraticul foarte retras, după ani lungi și grei petrecuți în plictiseala școlii și în aceea din casa părintească, Chrétien ajunse la vârsta sa de om.

În timpul studiilor de drept, avea mai multă libertate, dar ce ar fi făcut cu ea? Cu toate că era destul de avânt, D. consilier Lescuyer prețuia de cât cinci franci pe săptămână erau îndestulători pentru plăcerile unui băiat căruia îi începea a crește mustăți.

Fiind antrenat în două trei partide de petrecere, care-l desgustară, și trebuind a mămuri tatălui său o datorie de câțiva napoleoni, fu atât de aspru mustrat de avarul și rigurosul magistrat, ca și când ar fi fost vorba de un furt prin spargere, noaptea, sărind peste zidul unei case locuite. Chrétien evita toate ocaziunile de a cheltui, se ținu departe de camarazii săi, și pentru a învinșge tulburările pubertății se adănci în lucru. Orele sale cele mai bune erau pe care le omora în lungi plimbări, singur și cu sufletul încărcat de visări. Căci începea a simți oroare de casa părintească lugubră hotel din strada des Carmes. Pentru el figurile din fațadă, înverzite de umezeală, îi se păreau strămbându-se și mai tare, puțul stinsu i se părea că-și oferă apa pentru a se îneca și lanțul pentru a se spânzura. Și când în sala de mâncare așezat la masă, Chrétien asista la una din ospăturile date unde cravată de zăpădă a tatălui său se lupta în a înfringe o duzină de alte cravate albe, nenorocitul tânăr, plin de tristețe, se întreba cu groază dacă era pentru todeauna condamnat la o asemenea viață; și simțea că un suspin îi se oprea în gât. În fiecare lună, Duminică după masă, d. Lescuyer făcea împreună cu fiul său o vizită d-nei Leger-Taburet, în frumoasa casă din strada Chanoines, care era proprietatea sa. Această doamnă era văduva unui judecător, cu care D. Lescuyer făcuse dreptul și chiar comisesse câteva farse de student; căci înainte de a se transforma în atâta răceală, consilierul a avut o tinerțe ca a tutulor, bătușe străzile din Caen, atârănase tinichele de coada câinilor și rupsesse butonurile de la sonetii.

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Duminică viitoare.

Ecourile săptămânei

Silistra! ce-i cu Silistra! se întreabă azi orice român. Va fi sau nu a noastră?

Ei bine, da.

E lucru cert că conferința de la Petersburg s'a pronunțat, conchizând în nevoia de a se ceda Silistra României.

D. Danew, delegatul Bulgariei la Petersburg, s'a și întors în țara sa și, acum câteva zile, a colindat Silistra, Ruscicul, de unde va trece la Adrianopol spre a raporta Zarului Ferdinand rezultatul șefiei sale misiuni.

E îmbucurător că d. Danew, în trecerea sa prin Silistra și Ruscicul a insistat asupra intereselor vitale ce le are Bulgaria de a-și asigura prietenia României și pentru viitor. Și d. Danew a avut dreptate. Prin înfrângerea Turciei chestia balcanică nu s'a rezolvat. Am putea susține că s'a încercat și mai mult.

Dușmanul român, Turcia, odată înfrântă, se va naște în mod fatal dușmănie între actualii aliați.

Ambiționul ceu mai neînfrântă domnește azi între statele aliate. Cine va lua Salonicul? cui îi va rămâne Bitolia? care va fi starea mult încercatului oraș Scutari? cum se va face delimitarea statelor balcanice morite în urma războiului?

Sunt altele întrebări cari se ridică pe orizontul politic ca niște nori plini de furtună.

E firesc deci ca un om de Stat pricepe și prevăzător ca d. Danew să insiste asupra nevoii ce o are Bulgaria de a păstra cel puțin prietenia binevoitoare a României.

Totuși, d. Danew, emițându-și această părere, a declarat că poporul bulgar este surcan de a accepta sau nu decizia conferinței ambasadurilor de care nu o leagă nici un angajament anterior.

Vai de bărbatul de stat care n'ar fi în socoteală de sentimentul public! An fi pierdut pentru totdeauna.

Va să zică, partea grea a chestiunii e pregătirea opiniei publice bulgare. Această opinie nu vrea să înțeleagă cum s'ar putea renunța la un oraș în urma unui război glorioș. Și opinia publică bulgară s'ar înșela amar făcând o socoteală atât de simplă și de copilărească. Și încopăținarea opiniei bulgare ar fi o crimă contra intereselor bulgare, dacă ar atinge în orbirea sa și pe bărbatul prevăzător al Bulgariei.

Întreodre, dacă Bulgaria ar trece peste hotărârea puterilor și ar refuza să dea Silistra de bună voie, ar da loc la un război sigur cu România. Armata decimată a Bulgariei ar fi înfrântă în câteva zile de trupele noastre și atunci Bulgaria ar pierde nu numai Silistra dar toată regiunea dată României prin tratatul de la San-Stefano.

Foștele superioare ale României întărite și prin aserimentul tuturor Puterilor ar însemna zdrobirea Bulgariei care nu și-ar mai veni în fire nici într-un secol spre marea bucurie a sărbilor, grecilor și chiar a munteștenilor.

Iată deci ce se face a crede că încopăținarea bulgarilor va fi trecătoare și că vecinii noștri își vor pleca capul cu teamă și satisfacție când astfel dreptele cereri ale unui popor vicin care acum trei decenii i-a scapat de robie și de la care, și în viitor, nu pot găsi de cât binele.

În momentul când țara are nevoie de bărbăți încrezuți, moartea a răpît, în mod neașteptat, pe unul din cei mai încrezuți oameni ai țării, pe Gh. Gr. Cantacuzino.

În timpul copilăriei mele Gh. Cantacuzino era tot unul din marii bărbăți ai țării. Au trecut mulți ani și Cantacuzino era tot la locul său înalt.

Sunt oameni cari domină generațiile ce trec pe dinaintea lor și se

disting. Ei rămân jalnici și-și fac impresia unor stânci pe cari în zădărie bat valurile eternei. Și când, vine o zi în care stânca se desprinde și pierce în undă, își face impresia unei gâzave prăbușiri.

Gh. Gr. Cantacuzino era una din acele stânci. Ilustrul defunct n'a fost de sigur, un mare reformator, dar a colaborat la toate reformele

care au adus țara la gradul actual de proșpărire. A fost un patriot desăvârșit, un om de bine, și, mai presus de toate, un luminat și desinteresat sfătuitor al Tronului.

Iată de ce moartea lui Gh. Gr. Cantacuzino a fost regretată în mod sincer de toată suflarea românească.

Mestugean.

REGELE POEZIEI...

de CORNELIU MOLDOVANU

„Rege al poeziei, veșnic tânăr și fetic” — ast-fel l'a numit genialul Eminescu, poetul durerii și al nefericirii, — pe Vasile Alexandri, bardul de la Mircești, încoronat al latinității, poetul național al neamului nostru.

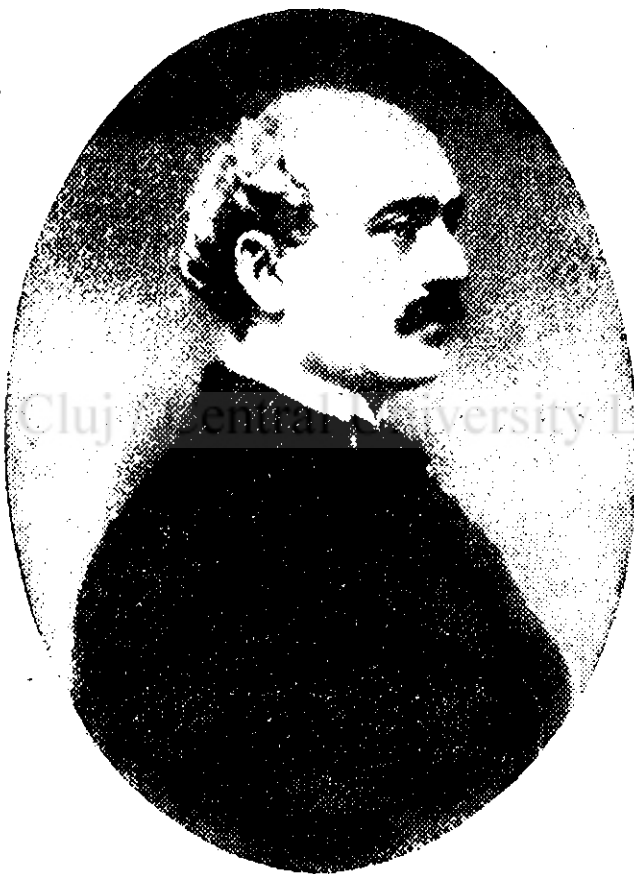
„În Alexandri — spune d. Titu Maiorescu, — vibrează inima, toată mișcarea compatrioților săi, câtă s'a putut intrupa într'o formă poetică în starea relativă a poporului nostru de astăzi.

Farmecul limbii române în poezie populară — el ni l'a descris; iubirea omenească și dorul de patrie în

de o potrivă versul și proza, plimbându-se prin toate genurile. — Alexandri a socotit cu drept cuvânt, poetul național al neamului românesc...

Poate că nu se desprind din scrierile sale eugeniile profunde ori pagini universale de literatură înaltă, care prin desăvârșita lor realizare estetică, să fie frumoase în ori ce țară și în ori ce limbă ar fi traduse, dar atâta vreme cât va trăi graiul românesc, admirația noastră va fi nelămurită pentru bardul *gîtlei latine*.

Alexandri e al nostru, numai al

V. ALEXANDRI

limitele celor mai mulți dintre noi — el l'a intrupat; frumusețea proprie a pământului nostru natal și a aerului nostru — el a descris-o... Când societatea mai cultă a putut avea un teatru în Iași și București — el a răspuns la această dorință, scriindu-i comedii și drame; când a fost chemat poporul să-și jertfească viața în războiul din urmă, — el singur a încercat ostașii noștri cu raza poeziei. A lui liră multicoardă a răsunat la orice adiere ce s'a putut desprinde din mișcarea poporului nostru în mijlocia lui!...

Alexandri a scris mult și de toate.

Literatura noastră era săracă și aștepta un talent bogat, care să creze genurile care lipseau. Pentru această varietate artistică, pentru înlădierea inspirației sale, firești și senine, care a produs cu aceeași divină ușurință ode, legende, pasteleuri, doine, cântece de vitejie, canțonete glumele ori elogii duloase, — pentru meșteșugul dramatic, sprințen și născocitor, care ne-a dăruit atât comedie de moravuri, cât și drame poetice, întorcându-și astfel teatru românesc, — pentru vioiciunea pe care sale de scriitor, care mănăia

nostru: el a scris simplu și curgător, ca să poată fi înțeles de un popor care se afla și se află încă la începutul culturii, — s'a inspirat numai de la țară în sânul căreia a văzut lumina zilei, — a căutat pământul bogat și rodnic în *Pasteluri*, trecutul de viteji și furtună în *legende*, ecoul suferințelor de odinioară în *doine* eroismul zilelelor de război în *ostașii noștri*, — și a prorocit viitorul de biruință și fericire în neamurate versuri de o armonie și o limpezime neîntrecută încă de alt poet român.

Dacă Alexandri a slăvit cu frenetie trecutul și datina, dacă a făcut urăci avântele pentru viitorul României, — *cântărețul de la Mircești* n'a rămas nepăsător față de greșelile și durerile vremilor în care a trăit. A luptat pentru răspândirea culturii în popor, a strigat în poezia celor care nesocoteau și nedreptățeau țărănimea, a demascat *lipitorile salțelor*, căci Alexandri, deși Măstar de viață boerescă, a iubit și a cinstit mult poporul... S'a coborât în mijlocul lui, în cercetarea comoara de balade și doine, a culmea de capodoperele inspirației populare, și

epăruindu-le cel dinăun, le-a dus la Palatul Domnitorului Cuza, ca o dovadă vie de genul paternic al țărânului român.

E o neleguire să nu-l întinzi mână de apărare, să nu-l luminezi, să nu-l ridici din întunericul mizeriei și al prigonirii, pe acest norod de țărani, care s'a putut înălța până la culmea inspirației poetice, a cărei dovadă strălucită e *Miorița!*. Aceasta e însămănțarea gestului literar făcut de Alexandri, prin tipărirea poeziilor populare.

Gestul acesta generos a rămas încă departe de priceperea contemporanilor, căci politicienii noștri nu se miștose să-l repete. Nu vor să-și dea țărânii școlile de care duce lipsă, oamenii buni și răbdători care să-i înțeleagă păsurile, — nu vor să o cheme să participe la conducerea destinelor țării, la viața națională și culturală.

Alexandri, cunoșcând amănunțit toate plăgile prezentului, trezindu-se în sângele său îndemnul revoluționar care în 1848 îi atrăsese înăun se preschimbă în luptător social: biciuște cu asprime toate înclinările ciocoesti, și obiceiurile ridicole ale societății din a doua jumătate a veacului trecut.

Verva lui Alexandri e tăioasă și usturătoare. Comediile „*Coana Chirița*” — „*Boarii și Ciocoi*” — ori „*Lipitorile Satelor*”, ca să nu numesc de cât poține dintre ele, sunt pildă ale luptei crâncene purtate de acest mare român în poezia strălucimului și arivismului.

Când însă inspirația adevăratei arte îl adia, în suflet, — Alexandri, cu sufletul său poetic, limpede și armonie, și cu claritatea de exprimare a unui *ales* al latinității, a știut să îmbine opere de valoare superioară, cum sunt *Fântâna Blanduziei* și *Ovidiu*.

Spirit vast, format de o largă cultură, el a răspândit lumina inteligenței sale prin toate mijloacele, prin articole de gazetă, scrisori literare sau discursuri politice. Prieten cu toate personalitățile țării, fiind unul din intimii domnitorului Cuza, și apoi, al Regelui Carol, — atât ca membru în *Divanul ad-hoc*, ca ministru în guvernul căminăniei din 1858, ca plenipotențiar trimis în capitalele europene pentru a stăruia la recunoașterea *unirii*, apoi, ca deputat, ministru și ambasador. — Alexandri a adus serviciul uriaș țării sale. Trăind într'o epocă glorioasă a neamului său, ia parte la toate faptele mari săvârșite pentru crearea României actuale, și tot el a fost ales de destin ca să cânte refuzarea vitejiei strămoșești...

Rare ori, sufletul olimpic și senin ca al unui zeu, al *regelui veșnic tânăr și fetic al poeziei românești*, a fost zguduit de suferință omenească, — dar atunci din slăuca durerii au luat ființă vibrații de eternă poezie, isvorul neperitorului sublim... În ele s'au topit lacrimi vrăjite, cari îndeamnă ochii noștri să plângă și sufletul să tremure, ori de câte ori ascultăm în evlavioasă melancolie, ca un glas de dincolo de mormânt, ritmurile pângătoare ale elegiei:

Tu care ești pierdută în neagră veșnicie...

PULBERE DE IDEI

Reclamă. — Niște foarte.

Stat în Stat. — Un cerc cu două centre.

Stomac. — Un perceptor neindurat. Temperanță. — Niște pompieri, care sosesc mai în totdeauna după ce focul a făcut ravagii.

Vilave. — Moneta cu care se plătește de obicei amorul.

Sofronie Ivanovici

Cei patru tovarăși

de N. PORĂ

Pe inserate, ca de obicei, în pânjenjenea aurie a apusului, bătrânul pașnic se plimba cu mâinile la spate, sunând maldărul de chei de la ușile celor adormiți.

Și după cei trece în revistă pe toți se oprea, dând din cap, și-și scotea filosofic punga cu tutun, își îndopa pipa, și apoi, cu același mers sigur bătea cărarea până la capătul grădinii unde-l era cocioliba de singuratic.

Multă vreme am bătut drumul acela al târgului, fără să pot să mă apropiez de el. Odată, numai, s'a minomat văzându-mă că întârzi noaptea pe acolo:

— Nu ți-e frică? mi-a spus — că poate să-ți iasă în cale niseai-va strigoi, sau mai știu eu ce stafii... Și își ascuise răsul în barba albă, fular.

Ei, atât așteptam. Și dintr'una intr'alta m'a poftit p'o laviță, lângă ușa, și umplându-și luleaua din nou începu:

„Dumneata ești om nou, n'ai de unde ști câte mi se desiră din min-te mie, uneori, când mă deștept din somn și-mi aduc aminte ba de cutare, ba de cutare cu care am copilărit, sau pe care l'am apucat om în toată puterea.

„Și uite așa-mi veni în minte dăunazi povestea a patru tovarăși, de joacă pe care îi știusem de mic și cari, unul câte unul au venit liniștiți la mine, rămânând numai eu martor al celor petrecute.

„Ne jucam și noi, ca niște copii ce eram și fiștecare după neam și apucături era și la joacă. Tartorul era băiatul unui cărpaci, un desmetic și jumătate, care a învățat dulgheria și ar fi fost meșter bun, dacă nu i-ar fi plăcut picușul. Al doilea băiat de cărcimar, ce a făcut ce a dres și a ajuns sergent de stradă, al treilea, copil de slujbas, a tras la mace și s'a făcut polițai, iar al patrulea, cel mai biciznic și obraznic, ca un copil de arăndaș grec ce era, a ajuns județ și împarte dreptatea pe care crede el că i s'a dat de la Dumnezeu s'o împartă.

„Și cum sunt întâmplările vieții, cei patru tovarăși de joacă au ajuns de s'au întâlnit, peste cine știe câți ani, pe urma unei năpăști ce l'a lovit pe dulgher.

„Intr'o noapte, după ce se chieșui se strășnic, luând-o spre casă, i s'a întunecat vederea pasani-te și în loc să nimerescă în cocioaba lui, s'a trezit în podul prăvăliei unui vecin cărcimar și din pod, cine știe cum a umblat el, că s'a prăbușit tavanul și zdupl în prăvălia creștinului.

„Apoi, când a început el să mormonească prin teșghia, cărcimarul s'a trezit din somn și strigând după ajutor a sărit ca un ogar sergentul, singurul sergent al târgului, apucându-l pe beșiv de beregată și ducându-l mai mult pe sus, techer-medier, la secție.

„Comisarul, trezit tocmai când îi era somnul mai dulce, după ce-l ferchezuși făcele și zulfii bietului dulgher, răni la el:

— Afurisenie, de când te pase ești Dar, în sfârșit, am pus laba pe tine.

„Și după ce i-a făcut proces-verbal, spunând cum l'a prins tocmai când spărsese teșghia și l'ase cei câțiva gologani ce se găseau acolo, a poruncit să-i puie cătușe, ca la hoți, și să-l ducă la închisoare.

„După câteva luni de închisoare în prevenție, i-a venit rândul la judecată sârmanului dulgher, dus la pușcărie de vechii lui tovarăși de joacă.

Iar judecătorul Papajianopuleanu, când auzi numele vinovatului, i se urcă sângele la cap de ciudă și băl-bâind ceva ajutorului, întrebă pe a-tuzat:

— După cum se vede din procesul-verbal recunoști că ai călcat prăvălia cărcimaruului...

— Nu, domnule judecător, i-am călcat în podul prăvăliei, că-mi zisesse omul să văd dacă nu-s putezîi căpriorii...

— Și cum de ai ajuns în prăvălie? — Era șubred tavanul și s'a prăbușit cu mine cu tot.

— Da cum de te-a prins la teșghia?

— Păi s'a întâmplat să cad peste teșghia și să se spargă și ea de greutate.

— Dar banii ce i-ai luat din teșghia?

— Cine știe cum s'a răsturnat cutia și au picat gologanii în buzunaru meu...

„Tribunalul declarându-se luminat în urma pledoariei procurorului, toate silințele apărării fură zadarnice și dulgherul a fost condamnat la cinci ani închisoare de temniță pentru furt cu elucție.

„Iată, oftă moșul, ce au făcut cei trei foști tovarăși de joacă celui-ce n'auzese parte, ca ei să se bucure de o soartă mai bună. Iar mai acum câteva zile, când după atâtea zeci de ani mi-a venit și dulgherul aci, bătrân aproape ca mine, după ce veniseră de mult toți ceilalți, am stat și m'am gândit cum mă gândeam și dumeace, când ai venit dumneata: Ai făcut și ai dres, și v'afi mâncat și v'afi hârjonit și acum iacă-vă aci, liniștiți, împăcați cu toții, sub paza mea...

Infiorat de povestea bătrânului pasnic, am luat-o repede spre inima târgului, pârându-mi că bătrânul pasnic, el însuși era un tovarăș al nesăbioasei secerătoare de vieți, care îi adusesse sub privighere și pe cei patru tovarăși de joacă.

Un doliu literar

MOARTEA Poetului P. CERNA

O telegramă a corespondentului nostru din Lipsca ne aduce trista veste a morții poetului P. Cerna care era o adevărată ilustrație a poeziei românești.

„Poetul Cerna mori 3 noaptea scurtă pneumonic” — aceasta este cuprinsul laconic al telegramei care va îndolia sufletele atâtor administratori cari au simțit flacăra artistică ce se revârșea din toate poeziile acestui nefericit cântăreț.

Poetul Cerna a debutat la *Convorbiri Literare*, — colaborând apoi la *Luceafărul* din Sibiu, la *Viața Românească*, *Lectura*, *Semănătorul* și la înă alte reviste de seamă din țara noastră și de peste munți. Volumul *Poezii*, care a apărut anul trecut a făcut o adâncă impresie în lumea literară de la noi și toți criticii au fost unanimi în exprimarea admirației lor pentru un nou și puternic talent care izbucnea din ogorul literaturii noastre.

Moartea neimblănzită a voit să cumine pentru totdeauna firul bogatei sale inspirații care ne-ar fi dăruit încă multe opere de artă, me-nite să înalțe tot mai mult poezia limbii românești.

Cerna moare în primăvara vieții sale, — odată cu cei dintâi fiori și cele dintâi flori ale primăverii, moare la vârsta de 28 ani, adânc regretat de toți cei cari l-au cunoscut, admirat și iubit.

În numărul viitor al acestei reviste, voi scrie o cronică despre opera literară a poetului și prietenului P. Cerna.

L. I.

H. HEINE

SUNT DUMNEZEU...

în traducere de ADR. SULCINA

Visez: Sunt bunul Dumnezeu,
În cer stați între stele,
Și'n juru-mi ingerii mi vorbesc
De versurile mele.

Zaharicale, Cozonac
Și tot ce ași dori
Și vinuri fine, totul am
Și n'am nici datorii.

Și plictisit totuși, duc dor
Pământului, savacu...
De n'ași fi bunul Dumnezeu
M'ar lua de sigur dracu.

O vin arhanghele Gavril
Și scapă-mă de Spleen,
Scoboară jos și adu-mă sus
Pe-amicul meu, Eugen.

Nu-l căuta n'zădar la curs
Ci la un vin Tokayer
Nici în biserica Hedwig
Ci la mamzela Mayer.

... Și n'tinde aripele n'zbor
Arhanghelul, scoboară
Și într-o clipă m'a adus
Aici scumpa comoară.

Da tinere, sunt Dumnezeu
Și lumea e a mea!
Fram spus'o doar de-atâtea ori,
Că tot ajung ceva.

Mimuni fac zilnic, fel de fel
Și vrea să te uimesc!
De dragul tău orașul Ies
Eu aș îl fericesc.

Pavajul străzilor acum
Să se sfărâme n' masă,
Din fie-care piatră, clar,
O stridie să iasă!

O ploaie: zeamă de lămâi
Să le prepare fin,
Și'n străzi să se reverse n' val
Să curgă vin de Rhin.

La praznic ieșii, bucuroși,
Îi vezi, se duc grămadă
Și domni de la tribunal
Trag la masea din stradă.

Ce bucurie pe poezi,
Stați împietriți și muți!
Și fundul străzilor îl ling
Voloși, bieții recruți.

Ei sunt cei-mai deștepti băieți
Recruți, nu-s nebuni...
Și știu că nu se n'ntâmplă des
Asemenea mimun.

Convorbiri științifice

FANTEZIE

Visam. Dacă mai e dat unui bacu-reștean care trăește la începutul veacului al douăzecilea, visam că trecu-șeră veacuri și veacuri. Omenirea ajunsese să deslege nenumărate mistere ale firei, societatea se organizase pe alte temelii, nu mai era bogat și sărac, nu mai erau deștepti și proști, nu mai erau bun și răi. Medicina, gonise cu lumina ei strălucitoare toate boalele, între cari și prostia.

Tot medicina descoperise baccilii vanității, ai risipei, ai tuturor defectelor și ai tuturor viciurilor cari torturaseră atâtea timp biata omenire. Știința egalizase, nivelase totul, după cum tot pe acele vremuri, acțiunea apei și a aerului, rosese munții și nivelase aproape cu totul suprafața pământului. Pregătirile de altă dată nu mai existau și tot așa nu mai există prăpastia dintre geniu și nătâng, dintre bun și rău. Uniformitatea peisajelor se reflecta în sufletele și mințile omenirii acelor veacuri. Era o tăcere aproape lugubră,

căci nici tunul nu mai bubuia, nici zăngănit de arme nu se mai auzea. Motoarele fabricelor nu mai urlau pentru a pune în mișcare monstruoase mașine industriale, ce produceau luxul îmbrăcăminții femeilor. Se auzeau doar șgomotele discrete ale cercetărilor din laboratoarele învățaților. Știința învinsese natura, știința domesticise pe omul sălbatec din veacul al XX-lea și numai prin muzeu mai vedeai tunuri, puști, corsete și rochi de mătase. Tot acolo se păstra cu relictii poemele tipărite în veacurile trecute, pentru ca omenirea să se îngrozească de puterea patimelor de dedemult, când sentimentul înlocuia judecata. Omul biruise sentimentul. Il ucisese, și-l uitase. Omul nu mai cunoștea ura, dar nici iubirea, nu mai avea calități, fiind că nu mai avea defecte, nu mai putea fi bun, căci răutatea dispăruse.

Știința dedese arme rațiunii, ea dovedise, că trecerea omului pe pământ fiind de scurtă durată, viața nu e făcută ca să ți-o pierzi în agitații pentru lucruri inventate de omenirea de pe vremuri.

Prin selecțiune, prin cultură, prin crude operații une ori, omul ajunsese perfect, nu îi se mai putea impune nimic. Nici un Romeo nu se mai urca pe balconul Julietei, căci Julietele știa acum, că la o anumită vârstă ele trebuie să fie folosite omenirei pentru continuarea speciei.

Ele cunoșteau bine viclesugurile întrebunțate de natură, pentru a le înita simțurile și nu se mai înșelau. Judecata surprinsese mrejele naturii și omorase iubirea, vorbele dulci ameteala întâlmirilor pe furis, voluptatea de a iubi fără știrca părinților, sau a soților. La o anumită vârstă și la anumite epoci, omenirea sacrifică din timpul ei chestiunii perpetuării speciei. Și aceasta se făcea cu tot seriosul, ca o operațiune pur chimică, al cărui rezultat e calculul mai dinainte cu o precizie matematică. Produceai blonzi, sau brunți, după cum se produceau pe vremuri anumite varietăți de animale.

Nu mai putea fi deci vorba de sinucideri și crime din dragoste, de răpiri senzaționale.

Știința mai nimicise un mare defect al omenirii: banul. Nu mai exista ban, căci societatea omenescă era constituită după principii cari excludeau ori ce negoț, ori ce schimb. Nu erau bogați și nici săraci, totul era al tuturor și nu se prețuia de cât munca fiecăruia.

La acciași vârstă mureau toți, la 100 de ani și fără să fi suferit de boli. Intr'o anumită zi, centenarul se culca și nu se mai scula. Era apoi ars și cenușa aruncată în vânt. Și bine înțeles nu-l plângea nimeni, nu-l regreta nimeni, căci era natural ca la 100 de ani un om să moară. Medicii, chiar dacă ar fi putut, nu ar fi prelungit viața mai mult de 100 de ani, căci un centenar nu mai putea să lucreze și societatea avea nevoie numai de brațe viguroase.

Ziare cu „ultime știri”, reviste cu nuvele și poezii, volume de romane etc., nu mai existau. Dar la muzee găseai operele cătorva poezi, după cum am spus mai sus. Dacă nu se mai întâmpla nimic, la ce bun să se tipărească un ziar. Singurii învățați aveau ei publicațiile lor, dar mai mult pentru înțelegerea dintre dânșii și scrise în una și același limbă în toate părțile lumii.

Cerul însuși părea cenușiu, nu albastru. Natura părea schimbată, căci era văzută prin prisma unei noi omeniri, o omenire sătulă de zgomot și de patimi și care se dedese pe mâna învățaților cu plote albe și cu ochelari pe nasul lor aquilin, singurii preoți ce mai rămăseseră din anticele religii.

Visam, de sigur, căci un sunet bizar, un fel de guțat, care nu era decât sirenă unui automobil, m'a deșteptat. Pe stradă treceau oamenii grăbiți, oamenii din veacul meu, cei cu patimi, cei cari iubesc și urăsc, cei cari adună, sau risipesc banii,

cei cari adoră aventurile, zgomotul, gazeta, băutura, ambiția, femeia, cancanurile, viața întreagă.

Și nu pot să vă spun bine, dacă

am regretat, sau nu, omenirea cea fără pată a veacurilor înțelepte ce vor veni.

Victor Anestin

In foc cu turcii

Jurnalul maiorului von Hochwaechter atașat pe lângă statul-major al lui Mahmud Pașa

Kirkilise.—Lule-Burgas.—Tchataldja

În Septembrie 1912 îmi părăsisem garnizona mea din Damasc obținând un concediu pe cari urma să-l petrec în Germania. Din acel moment chiar situația politică părea amenințătoare și se prevedea izbucnirea unui război între Turcia și Statele Balcanice.

Mi-am întrerupt concediul și, în trecerea mea prin Berlin am obținut o scrisoare de recomandare de la von der Goltz pentru Abdulah Pașa, generalisimul eventual. Apoi, prin Constauța, m'am întors la Constantinopol în speranța de a face campanie în rândurile armatei otomane.

Sâmbătă 12 Octombrie. — Un mare entuziasm militar domnește la Constantinopol. Se văd trecând într-una șiruri lungi de oameni, îmbrându-se de mâini doi câte doi și cântând. Ei se duceau la cazarma din Taxim spre a se îmbrăca și a se echipa.

În Stambu, în fața ministerului de război s'a stabilit un lagăr, de unde trupele pornesc la gară spre a fi trimise la graniță.

Statul major lucrează cu ardoare. Starca de asediu e proclamată în oraș și nimeni nu poate circula pe străzi după 11 seara.

Tramvaiele și trăsurile sunt rare, cari fiind rechiziționați pentru nevoile armatei.

Pretutindenț nu se vorbește decât de război. Chiar și străinii se înrolează pentru cauza sfântă, iar femeile se întrec cu medicii spre a organiza serviciul de ambulanță.

Instructorii germani s'au pus la dispoziția ministerului de război dar serviciile lor n'au fost acceptate. Li se cere ca mai întâiu să renunțe la situația lor în armata germană. Până acum, numai locot-colonel von Lossow, colonel Veit cari s'au pus în regulă și cu mine am fost autorizați să luăm parte la lupte.

Mobilizarea e în curs, dar încă e departe de a fi terminată; se vorbește de opt sau zece zile spre a se putea trece la ofensivă.

De altfel, nici bulgarii nu sunt mai avansați.

Drumul de fer din Anatolia poate să transporte zilnic până la 16-17 mii de oameni, cel dela Constantinopol la Adrianopol, numai 12.000.

Au fost rechiziționate numeroase vase grecești pentru transportul trupelor din Asia Mică.

Sultanul a trecut azi în revistă trupele adunate la San-Stefano și

cari urmează să plece mâine pe câmpul de bătăc.

Armata e constituită astfel: Marele cartier general e încă în Constantinopol. Generalisimul este numit ministrul de război, Nazim Pașa, având ca șef de stat-major general pe Hadi Pașa și pe colonelul Partef bey.

Prima armată, zisă a Traciei, armată din I-a inspecție de armată cu corpurile 1, 2, 3 și 4. General comandant Abdulah Pașa. Axa de operație este constituită de linia Dimoteka-Kirkilise.

A doua armată, zisă a Macedoniei. General comandant, Ali Riza Pașa (la Salonic).

Această armată formează trei grupuri independente:

Primul grup: trei corpuri întărite de divizii de rediții, pe linia Istip-Uskub, în fața frontierei sârbo-bulgare. Comandant Sekki Pașa;

Al doilea grup: O divizie activă și două de rediții sub Mahmud Pașa la Scutari, destinat a opera contra muntenegrenilor;

Al treilea grup: două corpuri de armată, două divizii active întărite fiecare de o divizie de rediții, vor face față Greciei, un corp în Epir, în regiunea Ianinei, al doilea în Tesalia în regiunea Kotchana.

Abdulah Pașa este un om de valoare, vorbind curat franțuzește. I se recunoște facultăți de inițiativă și voință, precum și întinse calități militare. Șeful său de stat-major este colonelul Jevad-bey, care, de asemenea este un muncitor neobosit.

Marti, 15 Octombrie. — Afacerile mele sunt în fine regulate. Am obținut dela ministru ordinul de a mă atașa pe lângă cartierul general al armatei de Est și a mă pune sub ordinele generalului Abdulah Pașa.

Mă duc imediat în birourile ministerului, instalate într-un mic bastiment pe piața din fața ministerului.

Mă prezint. Statul major e pe punctul de a se pregăti de plecare. Abdulah Pașa dorește să plece chiar în seara aceea și să-și transporte cartierul general la Lule-Burgas, unde urmează să-l găsească peste două zile. Lossow este afectat aceluiași stat-major, și proiectăm să facem drumul împreună.

Joi, 17 Octombrie. — Trenul nostru trebuia să plece la 6.58, dar gara e arhiplină. Trenurile cu destinație pentru Salonic se succed cu repeziune, dar nici unul nu se îndreaptă spre nord. Vom fi îm-

barcați cu o companie de pionieri, dar trebuie să ne plătim chiar noi biletele. În graba mea de a pleca, n'am putut să-mi procur nici ca, nici ordonanță. Bagajele mele sunt în regulă.

La 9 seara, nu știm încă când trenul nostru va putea să plece. Măcăm în grabă în gară spre a ne cruța proviziile de drum.

Colonelul Posselt și contele Plessen de la Ambasada, ne țin companie. La 9.30 calul lui Lossow e în fine imbarcat. Trenurile nu conțin decât de a pleca în strigătele entuziaste ale oamenilor cari își așteaptă rândul să plece. Ora înaintează. La ora unu sălile de așteptare se închid, iar noi ne așezăm pe o bancă exterioră asistând la plecarea trupelor. Coșul meu cu provizii a dispărut. Privim trecând rediții. Privirea lor atonă nu părăsește pământul. Ei se târăsc oboșiți și plietisiți, epuizați deja de lungile etape făcute.

Se dă un semnal din trompetă. Toți se aruncă în vagoane, fără nici-o ordine, ofițerii nu sunt ascultați.

La ora 1.15 compania de pionieri, instruită de un ofițer german, maiorul Gottschalk, face o excelentă impresie; ea se imbarcă din gara de mărfuri.

O urmă și găsim un compartiment de clasa I goală în care ne instalăm confortabil. Bagajele mele sunt cu mine, dar coșul cu merinde lipsește. Trenul pornește.

Vineri, 18 Octombrie, 7.30 dim.— Scările strălucește. Am mers încet și n'am făcut nici jumătatea drumului.

Spre a omori timpul, studiam harta și terenul.

Aceasta este de culoare uniformă, accidentată și tăiată de râpe profunde. Câmpiile sunt părăsite numai câțiva ciobani sunt rămași pe lângă turmele lor.

Multe câmpii semănate cu laban, apoi, pretutindenț un măracinș des.

Trecem de Sinckli; ni se anunță că vor fi la Cerkezken la 11. Stomacul începe să urle a foame; dar la Cerkezken nu-i nimic de mâncare.

La ieșirea din această stațiune, se deschide câmpul. Nu mai mergem decât cu o singură mașină. Personalul trenului e zdrobit de oboseală, șoferul doarme pe mașină, din fericire n'au fost accidente. Toți impiegații vorbesc franțuzește sau limba germană.

Pe drum m'am informat asupra armamentului trupelor. Infanteria întrebuințează două feluri de puști, Mauser și Martini, transformat. Ambele trag glonțul ascuțit.

Toată cavaleria utilizează carabina noastră, numai un singur regiment posedă lancia.

Ne apropiem de armata de campanie. La Ciorlu un mare lagăr.

La 2 sosisem la Muradli. Trupele care se află acolo aparțin corpului al II-lea (Dardanele) și, deasemenea sunt trimise la front.

Activitatea militară domnește pretutindenț. Dealungul drumului sunt instalate rediții în adăposturi provizorii.

Trupele cari călătoresc cu noi ne fac bună impresie, oamenii cântă și fumează, se recunoaște influența educației germane.

La ora 2 am sosit în fine la Lule-Burgas. Din fericire sunt două trăsură în gară. Cartierul general e la o distanță de jumătate de ceas de mers.

Regimentul 3 de infanterie și pionierii se opresc deasemenea aci.

Calul de bătălie al lui Lossow e, în fine debarcat.

Porinim spre cartierul general.

(Va urma).

MATER AFLICTORUM

Unei surori de caritate

Imbracă haina albă de fecioară,
Pe brațul cărei este ca o rând
O cruce roșie și nu lăsa din geară
Să pice plânsul g'reu care omoară

Pe-ai tăi îi lasă, căci începe drama
Ce seceră mulțimi de vieți în floare;
Te du, te du pe câmpul de oncure,
Râniților de-acum să le fii mamă

Și fie-ți mâna binecuvântată
În locul unde e stăpân omorul...
Năntea ta se pleacă nvingătorii
Și te admiră, soră prea curată!

Căci jertfa ta e fără de pereche
Când tu te duci, ascensi unei zâne
S'atîni dureri — ca 'n basmele bătrâne —
Prin gloantele ce-ți șuer la ureche

Iar grozăria inimă nu-ți strânge,
Ci din potrică, 'ți dă curaj mai mare.
Aureola ta strălucitoare
O vezi găsi în bălțile de sânge.

Te pleacă ici și colo, în noroi,
Ialinde-un braț și toarn'o picătură,
Să răcorească rănilor arsură,
Că 'n jurul tău căzuții sunt eroi.

Ei s'au luptat ca lei.

De li se curmă
Dureri-acum și-ar fi ca să se calce
În somnul veșnic, tu, o vorbă de ba
Îngână-le în ceasul cel din urmă.

Și de fi-or zice: — „Mamă!” tu fii
hupă

Și-abintă blând și nvingătorii și 'n
cînșii

În fața morții sunt frați buni toți
înșii.

Căci c'un acelaș gest îi împreună

Surâde-le, te roagă și nu plânge.
Măhnirea ta pe ei să nu-i mai doară
O! tu, ce poți pe haina de fecioară
O cruce care pare că-i de sânge!

Const. Ntzesco.

EX-LIBRIS

M. Eminescu. Gedichte. Novellen.
Traducere în limba germană de
M. W. Schroff. Scrierile lui Eminescu în limba germană.

Era de sigur, o dorință a multora ca poeziile și o parte din proza lui Eminescu, să fie traduse într-una din limbile mai cunoscute, pentru ca străinii să poată să aprecieze și să frumosa operă a neîntrecutului nostru scriitor. Dar cine să aibă curajul să încerce traducerea aceasta. În limba germană s'au tradus unele din poeziile lui Eminescu și amina de d. Teontia.

Se vedea munca inteligentă, dar nu și identificarea completă a gândului traducătorului cu acela al autorului. D. Maximilian W. Schroff, care a tradus în limba germană din scrierile lui N. Gane, V. A. Ureche, Delevrancea, Vlahuță, Russo, Odobescu și Slavici, și-a luat curajul la „deux mains”, cum spune Francezul și ne-a dat o traducere a celor mai de seamă poezii ale lui Eminescu, din proză alegând „Sărmanul Dinis” și „Făt-Frumos din lacrimă”. E drept că titlul de „Der Tränenprinz” nu seamănă cu cel românesc, care e atât de frumos, dar se putea găsi oare echivalentul în limba germană, de și e atât de bogată?

D. Schroff a redat însă, în nemțește mai toate finețele de cugetare ale marelui nostru poet, a păstrat ritmul în toamnă.

Pentru cei cari cunosc limba germană și cari cunosc pe Eminescu în românește, va fi o adevărată plăcere intelectuală, căci versurile d-lui Schroff, îți aduc aminte la ficera

rând frumusețea originalului și aceasta nu e puțin. Acei dintre străini, cari vor citi pentru prima oară versurile lui Eminescu, traduse de d. Schroff, vor rămâne adânc mirați, când vor descoperi pe un poet român, care a intrat în ei: pe Heine, pe Musset, pe Sully Prudhomme și une ori pe Héredia, căci Venetia de piadă e „un sonnet sans défaut” și traducerea nu i-a luat mai nimic din parfumul originalului.

Cele câteva poezii cari au fost pușe pe muzică, melodii cunoscute ca „De ce nu-mi vii”, le poți cânta, dacă îți place muzica, tot așa de bine și în limba germană:

*Die Schwalben ziehen fort so weit,
Der Nussbaum schüttelt ab sein*

[Kleid
Auf Reben liegt der Reif so dicht —
Was kommst du nicht, was kommst
du nicht?

Nu e același „Vezi rândunelele so duc?”

Mă îngrijeau satirele și le-am citit cu multă atenție, mulțumit că și ele corespund originalului. E de prisos să mai vorbim de proză, căci nu era va fi dat d-lui Schroff mai mult de lucru, de și sunt unele pasagi, cari din cauza delicatetei stilului sunt grele de tradus.

Nu mai încapă vorbă, d. Maximilian Schroff merită toate mulțumirile românilor, cari țineau atât de mult ca și străinii să priceapă geniul lui Eminescu.

V. A.

Artiștii noștri în străinătate

Tenorul Al. Dumitrescu-Sylva

Hufvudsbladet, cel mai mare ziar ce apare în Helsingfors (Finlanda) publică o frumoasă critică la succesele compatriotului nostru tenorului Alexandru Dumitrescu de Sylva.

Extragem următoarele:

Partea lui Căvaradossi a fost susținută de către d. Dumitrescu de Sylva, de la Scala din Milano, care a fost la înălțimea faimei sale. Vocea sa de tenor e de o foarte mare extensivitate și suetul său de o splendidă calitate este în totdeauna vibrant și de o forță impresionantă în notele înalte, impoștate la cavitate nasale.

D. de Sylva a cântat partea d-sale cu foarte mare căldură, cu adevărată expansiune italiencască și lansă formidabilele d-sale note cu splendoare. Un magnific triumf tenoral.

Marca parte din actul I-ii, populara remiză din actual al III-lea și ductul cu Tosca au fost cântate cu splendida siguranță dramatică a unui mare și celebru cântăreț.

De asemenea și jocul său a fost magnific. D. de Sylva a avut cele mai mari aplauze și o mare demonstrație de simpatie, bine meritată, bisând ambele arii.

PE UN ALBUM

*Să'nșir și eu la rime pe filele acestea,
Pe care se resfală, sub colbul amintirii,
Atâtea visuri vane simbolizând povestea
Unei riești ce-i toarsă în caeru amăgirii.*

*Sîn sarbedele-mă stihuri să prind tot înțelesul
Unei clipiri de zâmbet înmărmurit în piatră,
Să văd în urmă singur că m'amăgi eresul
De-a cerne foc de raze pe-o'n cenușită vatră.*

*Să văd... căci astăzi doar mă'nham și eu la carul
Atâtor firii ce vrura să fie curtezan
Și care cutezară să soarbă tot nectarul
Din cupan fund cu picuri de dulci iluzii vane.*

*Dar nu... căci și pe-acestea le vei citi într-o vreme
Când poleiele de iarnă îți vor cuprinde părul,
Când vei uita chiar focul apuselor poeme
In care-odinoară vedeai tot adevărul...*

*Le vei citi în silă, de somn ca să nu picuri,
Și, dacă nu vei bate mătânii prin biserică,
Gândind însă cu jale la dulcile nimicuri
Ca să fi iar domnița ascunsă'n nori himerici.*

*Veți vrea ca'n alte vremuri dar... fi-va prea târziu!...
Căci va rămâne numai cenușa de pe yatră
Și'n toc de dulci iluzii va fi al lor sicriu,
Și'n locu-aceluși zâmbet incremenit în piatră
Va fi un Sfînx-mefisto ce va zâmbi'n pustiu!...*

Leontin Ilescu

Cronica muzicală

LA ATENEU: Producțiile conservatorului. — Concert simfonic. — *Stivinski*.

Pentru cei cari se interesează de activitatea noastră muzicală, producțiile conservatorului, — rarele ocazii de a cunoaște talentele dela o bărbie și a le urmări evoluând an cu an. — au o deosebită importanță.

Elementele tinere sunt menite să aducă puteri noi, să contribuie la progresul artei noastre, la răspândirea ei: către ele sunt datorii a-și îndrepta atenția acei cari se îngrijesc de progresul nostru artistic.

De multe ori s'a discutat rolul criticului la producțiile sau examenele conservatorului: câte-va cronici prea drepte, prea obiective, cari agitaseră lumea elevilor conservatorului, au deschis această chestiune: criticul să fie care la conservator „cerberul artei”? Sau are poate menirea de a transcrie liste de elevi acordându-i fiecăruia câte-va laude și încurajare? În ambele cazuri care ar fi profitul elevilor, care ar fi adevăratul scop al criticilor cari să scriu?

Ar trebui ales între aceste două drumuri drept din mijloc: a nu descuraja pe elevii cari, din diferite cauze momentane, emoții sau indispoziții atât de dese chiar pentru artiștii mari, nu au fost la înălțimea așteptărilor și a nu cânta ditirambic primului elev care favorizat de împrejurări a redat o execuție mai mult sau mai puțin reușită.

Aprecierea, la producțiile conservatorului, trebuie să aibă totdeauna în vedere circumstanțele; și mediul și starea generală de cultură a elevului, și dispoziția momentană: tendința principală e a distinge talentul, a releva adevăratele talente din numărul covârșitor al diferiților executanți cari se produc; aci o greutate și numai aci aprecierea trebuie să fie obiectivă chiar la exces, cu atât mai mult cu cât pentru executanții înaintați sunt la dispoziție multe criterii de judecată.

Elanul care a însuflețit întreaga țară, înzestrarea patriei cu o flotă, a adus și un serviciu indirect — fapt neașteptat — prin redobândirea și activarea manifestărilor artis-

tice; toate concertele, șezătoarele literare, festivalele „pentru flotă” au adus publicului un folos artistic imediat.

Numeroșii amatori cari au asistat la „Festivalele artistice” ale conservatorului au avut ocazia, ca îndeplinind o datorie către țară, să simtă plăcerea cător-va ore de muzică bună. O analiză amănunțită a acestor două festivale cari au prezentat publicului peste 30 de artiști în perspectivă socotim că ar fi prea oboșitoare pentru cititorii noștri.

Vom cita însă câte-va elemente cari s'au relevat cu putere și au obținut oarecare succese.

La violă d-nii Eliad și Dumitrescu au arătat aptitudinii deosebite.

D-ra Bernard, cunoscuta violoncelistă, a interpretat în mod atăcit *Aria de Lotii* și „*La source*”.

Intre pianisti, d. Filip Lasar și în special tânărul Caravia au relevat în execuțiile lor, calități cu totul superioare, cari ne încurajează să le prevedem un viitor strălucit în muzică.

Voci alese și bine îndrumate au adus succese binemeritate d-lor Paulian, Filip și Folescu, d-rele Pop, Rădulescu și Nemeșiu.

Orchestra conservatorului sub iscusita conducere a maestrului Casaldî, a desăvârșit reușita acestor festivale

Readucerea pe programul concertului simfonic a poemului *Didona* al d-lui Alexandrescu, a relevat încă odată solitudinea pe care șeful orchestrei ministerului o acordă, compozitorilor noștri tineri. A doua execuție ne a întărit buna opinie pe care ne-am format-o asupra lucrărilor acestui nou compozitor român.

Două pastorale, *Simfonia 6-a de Beethoven* și *Schița simfonică* a lui *Massenet*, au răsunat ca două imne către natura care reinvie.

Aceste două compoziții ca și uvertura parisiană la *Tanhäuser* de Richard Wagner au fost executate în mod impecabil de orchestră sub conducerea apreciatului ei maestru. Publicul a încununat cu ovăți, munca fără preget și rezultatele atât de frumoase ale executanților.

Concertele *Slivinski* au fost două evenimente artistice pentru publicul nostru.

Vom reveni în critica viitoare.

Sylvio

Literatura poloneză

In cursă

de SIDOR COSMA

De profesime sunt arhitect.

Nu de mult un amic al meu, medic de boale nervoase, îmi scrie următoarea scrisoară:

„Scumpe amice! În sanatoriu meu, am o mulțime de pacienți, în cât nu știu unde să-I mai pun, din cauza aceasta sunt nevoit să-mi mă măresc localul.

Fii așa de bun și vino cât mai curând pe la mine; preferabil vino la dejun pentru a putea vorbi mai liber cum și ce fel să facem construcția.

La revădere: Amic credincios etc...

După trei zile, sunai la poarta unei vile frumoase împodobită, unde locuia amicul meu; vila era înconjurată de o splendidă grădiniță și se afla deoparte de sanatoriu.

Până la dejun cercetarăm locul, privind clădirea ce vroia să o măi prelungească. Apoi ne-am întors în eleganta locuință a doctorului în de gospodina tocmai ne aștepta cu masa. Mâncărurile și buteliile erau devorate, iar convorbirea devenea din ce în ce tot mai vie.

Ocupațiunea amicului meu îmi stăra în viu interes; eu îndemănare își alesese acia ce era mai ușor de înțeles unui muritor. Intre altele în discuție medicul îmi spuse câte ceva din mijloacele pe care le întrebuința la întărirea nebulilor în sanatoriu, insistând mult asupra greutății precum și șirălcului ce trebuia să uezze. Majoritatea bolnavilor se fagoreze la gândul că vor fi internați în sanatoriu — interveni amicul meu. — a întrebuințat forța, nu e de folos, adesea chiar dăunătoare, și de aceea medicul trebuie să recurgă la mi și mi de mijloc, pentru a decide în fine pe un bolnav să vie într'un institut atât de trist, și unde să fie îngrijit prin tratamente speciale. Totuși la o însănătoșire completă foarte rar se ajunge.

Pe un dentist altos de o care-care turburare nămintă, periculoasă, care-cum, au-l putem aduce de loc aci; atunci îl invitai la un pacient al meu, sub motiv că are dureri de dinți. Fără să zică un cuvânt, își luă toate cele necesare și plecă cu mine. Șiretenia mea isbăți de mîmune. Avocații bolnavi fi învit sub pretext de ai angaja într'un proces important, pe prociți fi învit să împărtășească vre-un muribund...

„Dracul să! ia, în timpul când medicul îmi istorisea mijloacele lui strani de a atrage pe bolnavi mă gândii — de sigur că pe arhitectii îi invitai sub pretext de a face construcții.

— Nu-ți poți închipui, — continuă medicul — până la ce grad de siguranță ajuns acești nenorociți, crezându-se absolut sănătoși.

Deveniți cam bănuitor. Ce mi se va întâmpla în cazul când și eu voi fi într'o atare situație?

— Mai în urmă. — doctorul își continuă povestirea: — avusei o afacere cu un tânăr din aristocrație.

Nu-l puteai însela Doamne păzeste. În sfârșit mă hotărî și-i invitai la dejun la mine. Veni, se așeză în același loc unde stăi și d-ta acum.

După dejun propusei tânărului să viziteze sanatoriul, arătându-i până și camerele izolate. Într'una din ele foarte bine tapetată, închisei repede ușa și astfel îmi căzu în cursă.

Neliniștit, mă mișcai de pe scaunul pe care toamă auzii că șezuse nu de mult un nebun. Se poate înțempla ca și astăzi să se repete același lucru. Dar eu îmi alungai repede aceste bănuțeli de prost gust. Nici unul din familia mea nu suferise de o așa boală, care de astăzi

se încredințase. Nu, nu se poate, invitația asta nu s'ar scrie de pretext pentru a mă atrage în cursă; nu, într'adevăr are nevoie de mine ca arhitect.

După dejun, doctorul mi-a propus să vizitez sanatoriul; de altfel mă interesa mult de a-l vizita și cum mă rușina de a spune bănuiala mea, consimții imediat.

Intrăm în sanatoriul, văzui cam 50 camere în care erau peste 150 de bolnavi. Mulțumită lui Dumnezoi nu mă închise în nici una din odăi, căci avusesem grijă de a măna înainte pe doctor.

In sfârșit eșirăm din sanatoriul. Când însă pașii pragul și respirai un aer curat în mine se petrecea o bucurie nespūsă la gândul că sunt sănătos.

Nici nu făcui doi pași și observai că-mi lipsește umbrela. Fără să-mi reamintesc în care din odăi mi-o lătasera, spusel amicalul meu că trebuie să mă întorc să-mi caut umbrela.

— Bine, bine dăte; servitorii îți vor înlesni ca să o găsești, — zise doctorul; iar eu foarte zorit urcai câte 3-4 trepte odată.

Un servitor mă privea mirat de sus.

— Conduce-ți pe domnul — strigă doctorul, arătându-mi.

Infirmierul foarte servilul veni îndată după mine, arătându-mi calea, însă cu o amabilitate cam bizară.

— Incoace, incoace vă rog, mai la stânga d-le... iute incoace!

Mă opri să primesc mai întâe pe acel individ. Dăte înainte, dragul meu, și spusel că — și caută-mi umbrela.

Desigur, desigur vom căuta umbrela scumpe domn. Mă duc înainte, iar dv. veniți după mine.

Observai însă că infirmierul făcu un semn colegului său.

Prințul infirmier o luă înainte, iar al doilea pe care-l strigase în urmă. Mă opri.

— Probabil vă închipuiți că sunt nebun? Nu mai fac nici un pas, căutați-mi singuri umbrela sau dracu s'o ia.

Spunând aceste cuvinte, plecai întorcându-mă spre a mă plânge amicalul meu de obrăznicia servitorilor lui, dar în același moment simții că mă îndăntuise în brațe și mă trânti cu putere pe dășumea.

— Răzvrățitorule! — strigară amabil infirmierii, venindu-le în ajutor și alții ce vrei să fugi!

Mă căsuși să scap, strigai, mă zbatui din picioare, sgârșai cu unghie dar în zadar. Șase servitori mă ridicară ca pe o minge și mă duseră în camera tapetată frumos. Cheia scârții de două ori în broască și rămăsei singură în camera bolnavilor furioși.

Desnădejdea mă fu fără margini. Oare sunt într'adevăr nebun? Incepu să-mi adun toate amănuntele vieții mele cel puțin pe cele din ultimul timp.

Dar cu toată casna mea nu-mi putui aminti nimic. Nu, de o mie de ori nu, nu sunt nebun! Dar dacă sunt sănătos de ce nu vine amicalul meu după mine? Desigur o fi observat că lipsese cam de mult.

In ușă era o grăută mică prin care vedeam privind nelăcetată niște ochi și desigur mă păzeau să nu-mi fac ceva rău.

In sfârșit ușa se deschise, intrând un medic tânăr, de altfel foarte gentil, rugându-mă să-l împrumut briecagul.

Asta era o impertinență grozavă! Credeai că poate o să mă rănesc! Incepu să mă gândească. Dacă nu voi da briecagul, desigur mă vor crede foarte bolnav și poate mă-l vor lua cu forța! Judecând, arunca briecagul cu dispreț la picioarele doctorului.

Libistește-te — zise el pe un ton pacinic, — îți voi da un medicament care să te libistească.

— Ia-l și să-l mănușeci singur iar

pentru mine să-mi aduci pe medicul șef la care venii cu oaspe.

— Da, da, desigur santeții oaspele nostru. Lăsați-vă vă rog: aceasta vă va face mult mai bine. Directorul nu poate veni imediat; e învoiat la un caz mortal. Dar desigur voi fi vizitat îndată ce se va întoarce.

Stătu două ceasuri închis.

In sfârșit în dosul ușei auzii un răset zgomotos, intrerupt de insulte, desigur amicalul meu fui venea în ajutor. Insultă servitorii și nu-si mai putea abține râsul. Când deschise ușa și surgea lacrimile și roze pe obrazii din cauza râsului; scuze și îmbrățișeri nesfârșite urmați greșelii nesăbuite a infirmierilor.

Bucuros te iert, pentru că nu ești de la vinovatul — zisei cam rece — însă dă-mi drumul mai repede.

Cu pași mari scoborai scara fără să mai întreb pe nimeni de umbrelă și de briecag.

Amicalul meu cerându-mi scuze a-larga după mine.

— Spune-mi când vii ca să semneci contractul pentru începerea lucrării?

— Nici-o dată.

— Și niciodată nu mai putu vedea a-cel sanatoriul de teamă a nu fi prins din nou.

Milică Simion.

Viața artistică și literară

IN ȚARA

Cunoscutul scriitor d. N. N. Bel-diceanu are sub tipar o nouă operă literară, *Chilia dragostei* care va apărea zilele acestea.

— Piesa „Păianjenul” a d-lui A. de Herz a atins un număr de 30 reprezentațiuni până acum. E un adevărat record pentru o piesă românească.

— Miercuri seara a fost al 20-lea concert la Liedertalei al Asociațiunii muzicale române.

— Duminica trecută a fost a treia sezoană artistico-literară a Casei de citire „Petre Liciu” din Capitală. După interesanta conferință a d-lui I. Răducanu, a urmat un bogat program susținut de corul „Melodiu” și de mai mulți elevi ai Conservatorului din Capitală.

— Societatea studenților în limbă a ținut Lunea trecută ședință publică la Universitate. S'a citit din Brătescu-Voinești iar d. V. Paraschivescu a vorbit despre: *Viața și opera poetului englez Young*.

— Cunoscutul scriitor d. Theodor Speranța a fost medaliat cu Pene Merentei cl. I.

— Marțea trecută a fost o mare sezoană artistico-literară în saloanele școlii din Sărutești (Ilfov), organizată fiind de cercul studentesc „Ilfovean”.

Iată chemarea la sate a studenților cari vor să facă apostolat.

— „*Sitopi de valuri*” este titlul unui volumaș de versuri „marinărest” pe care d. A. Iordăchescu, ofițer pe vaporul „Principesa Maria”, l'a pus în vânzare în *folosul flotei naționale*.

Gestul ofițerului e de reținut și-l vrednic de toată lauda.

Volumașul costă doi lei și e o culegere de versuri bine simțite, unele chiar isbutite sub raportul artistic.

— D. Al. Cazaban a dat la lumină un nou volum: „*Intre femei și pisici*”, schițe și nuvele, unele nouă, altele publicate prin diferite reviste și ziare.

Despre noua lucrare literară a colaboratorului nostru vom vorbi într-un viitor „*Ex-libris*” când vom recenza și studiul d-lui G. Aslan: *Cum ajunge cineva om*.

— O interesantă broșură de grafologie a dat la lumină d. N. Verga, vorbind despre tălmăcirea firei „menesit” după caracterul scrisurii și arătând frăsăturile generale gra-

fologice, însemnătatea scrierei mici și mari, a scrierei drepte și oblice, gofuroase și rotunde, subțiri și groase, etc.

— A 12-a expoziție a „*Timarineti Artistice*” se deschide mâine și vor asista la ea Casa Regală și Prințiară.

Expoziția se deschide în fosta panerama „*Gricița*”.

IN STRAINATATE

— Mi se comunică din Paris că d-ra Sofia Colonel Anghelescu, dela Academia de pictură de la Grande Chaumière din Paris, lucrează la o operă de mare valoare „*Le premier bain*”, după renumitul pictor Paul Chabos.

— Cunoscuta revistă „*La Renaissance Contemporaine*” din Paris a întreprins o anchetă printre marii scriitori și critici ai Franței asupra libertății presei. Au răspuns până acum scriitorii Jules Bois, Charles Dornier, Gaston Picard, Alconter de Brohu etc. etc.

— Guvernul turc, ca omagiu de recunoștință adus scriitorului Pierre Loti care a apărat Semiluna mai ales în ultima sa scriere, *La Turquie Agonizante*, a dat unei străzi din Stambul, numele de strada Pierre Loti.

— Societatea concertelor Conservatorului din Paris a dat, zilele trecute, o frumoasă execuțiune integrală a lui *Faust de Schumann* pe când *Concertele-Colonne* și-au păstiat predilecția lor pentru *Faust de Berlioz*, din care și-au creat o specialitate.

— Banchetul anual al societății poezilor francezi care s'a dat la Cafeau Voltaire din Paris, zilele trecute, a fost prezidat de d. Louis Barthou, prim-ministru al Franței.

Dar în Franța nu e o raritate, ca miniștrii să fie scriitori sau ziariști.

— Marele poet Jean Richepin a prezidat de curând la Paris Ban-

chetul pe care asociația internațională „*Les amitiés françaises*” l'a dat în onoarea lui Maurice Donnay.

— Un autor dramatic al Franței va implini în curând 100 de ani. Aceasta e Fernand Dugué, care a trăit ani de glorie pe marile scene din Paris. Prima decepție a încercat-o atunci când *Comedia Franceză* l'a respins o piesă. De-atunci s'a retras cu totul din teatru.

Iată o longevitate pe care scriitorii noștri tineri o pot invidia.

— Pictorul suedez Pauli a părăsit arta oficială, pe care o practica în patria sa; și s'a stabilit la Paris.

— D. Jules Bois a fost ales președinte al „*Asociațiunii presei periodice teatrale*” din Paris.

SUCESUL

victorii îl cuceresc numai aceia, ce pot cerceta caracterul semenilor lor prin cartea „*Grafologia*” care prin muleu prin mandat sau mărci postale, se trimite franco ori unde. Cereți prospectul gratuit.

MAROU „*FARUL*”

București, Str. Inocenței, 3

MARE
Inlesnire de plată

PIANINE NOU
DIN CELE MAI BUNE FABRICI
VINDE FĂRĂ NICI UN ACONT
La rate lunare a lei 40

Georg Degen, București
Alături de Cofetăria Capșa.

Reclama e sufletul comerțului

Voii să faceți să nu mai bea

pe bărbatul, fiul, nevasta, sora, fiica, sau pe vre-o rudă mai apropiată, adresați-vă la noi. Vă vom ajuta printr-un procedeu ușor și eficient, căci am mai scăpat mulți de ființe de sărăcie, mizerie și ruină.

Vă vom arăta cu metoda noastră, punerea în aplicare fără ca pătimășul să observe cât de puțin. În cele mai multe cazuri nu poate nici să priceapă, căci neputând suporta de loc spirtul, el crede că vina este a abuzului băuturii.

Noi primim zilnic o mulțime de scrisori de mulțumire, de la bărbați și femei de toate clasele, bogați și săraci, cari au fost remediați cu strălucit succes. Corespondența sosește cu cea mai mare discrețiune, și pentru inocența metodei garantăm și cităm ceea-ce ne scrie d-l Unrein Franz din Resicabanya:

Prea stimate domn, *Kopenhaga, Danemarca.*

Vă rog să-mi scrieți de bun și trimiteți-mi 2 cutii cu posta, ramburs pentru lei 20. Am doi prieteni cari s'au dedat rău beției și voesc să-l vindec.

Eu însumi am probat efectul lui «Kino», pe când eram un bun băutor și nu știam cum să mă abțin. De când însă am luat praful «Kino» m'am făcut cu totul alt om, sunt sănătos și am cu totul o altă viață cu familia mea. Mulțumindu-vă mult pentru efectele lui «Kino», vă rog a-mi trimite imediat. Voi recomanda încă la mulți ca «Kino» este un mijloc foarte eficace contra beției.

Resicabanya, Dec. 1911.

Cu stimă, *Unrein Franz.*

Preparatul nostru se vinde pentru minimul preț de Lei 10, și-l trimitem contra cost sau ramburs dacă scriți la adresa noastră din Kopenhaga.

Kino-Institut, Kopenhaga K. 10. Danemarka

Scrisorile merg cu 25 bani, cărțile postale cu 10 bani.

NOUILE MARI PREMII

ce se vor oferi de

ZIARUL „UNIVERSUL”

abonaților săi la tragerea din luna Mai 1913:

Lei 7.000 Lei

în bonuri comunale 4 la sută

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 9-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre, de cel mai recomandabil depozit de mobile de fier și bronz
Industria Metalică MARCU, bulevardul Elisabeta No. 8, București.

Jumătate Garnitură Mobilă

COMPUSĂ DIN: O CANAPEA, DOUĂ FOTOLIURI ȘI PATRU SCAUNE.

0 Oglindă venețiană. - 0 masă elegantă de mahon cu cristal. -

0 frumoasă Lampă pentru atârnat. - 0 Mașină de cusut p. mână

Toate acestea cumpărate dela marele magazin de mobilat MARC DATTELKREMER, strada Carol No. 62, București.

Un Dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de Mobile de lemn MARIN V. GANEA, șoseaua Miha-Bravul No. 37 și strada Șerbănică No. 40. —
Succesala: Calea Victoriei No. 107.

UN GRAMOFON foarte elegant, cutia de stejar, cu plachete de metal și fin nichelat, cu 6 plăci d. l. b. e., adică 12 cântec.

UN FLAUT DE ABANOS, cu 12 clape, într-o cutie fină captusită cu catifea.

UNA VIOARA FINĂ cu arcus și accesoriul de rezervă.

Toate aceste cumpărate de la Marele Magazin de muzică Jean Feder, București, calea Victoriei 54, Furnisorul Curții Regale.

UNA MADOLINA ideală, de palisandru, ornamentată, cu testiera prelungită, specială pentru concert.

UNA CHITARA cu mecanică.

UNA HARMONICA cu două rânduri, cu 19 clape și 4 basuri, hürduful dublu, cu colțuri de m. a. l.

Cumpărate de la Magazinul de muzică «La Harpa», București, strada Colței No. 5.

UNA JARDINIERA de argint de China, oxidată și aurită, cu 4 picioare și două mânere, cu un cristal frumos șlefuit.

UNA FRUCTIERA de argint de China, în parte aurită, cu telerul de cristal, gravat broderie și șlefuit.

UN SERVICIU PENTRU BERE, compus din o carafă și patru pahare de cristal, pe o tăviță argintată cu două mânere.

Cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii Th. Radivon, bulevardul Elisabeta No. 8 bis

UNA PENDULA MODERNĂ de stejar ce se întoarce odată la 15 zile.

UN CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu trei capace, frumos gravate și emailate, pentru dame.

UNA GARNITURA DE AUR 14 karate, compusă din o pereche cercei, o broșă și un inel, toate cu pietre Simil, Brillant și Perle.

UN CEASORNIC DE BIROU cu călimară, formă modernă și frumos nichelat.

Toate acestea cumpărate de la cunoscutul și bine asortatul magazin «Ceasornicaria Colței», București, str. Colței No. 31.

UNA BICICLETA ELEGANTĂ «SPORT» cu roata liberă și frână automată prin contrapedalare.

UNA PUȘCA de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel, «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are 4 zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebunța atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum.

UNA CARABINA semi-automată de mare precizie «Pieper» cu firul garantat precis.

UN REVOLVER SISTEMATIC.

Cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zismann, furnisorul Curții Regale, calea Victoriei No. 44, București

3 CEASOARNICE DE AUR 14 karate cu câte 3 capace foarte frumos gravate, toate pentru dame.

3 LANȚIȘOARE DE AUR 14 karate, pentru d-șoare.

6 CEASOARNICE de argint rusec, cu 3 capace, p. bărbați.

6 CEASOARNICE DE ARGINT VERITABIL, cu 3 capace, pentru bărbați.

6 CEASOARNICE DE NIKEL, cu 2 capace, p. bărbați.

6 CEASOARNICE DE ARGINT «Marca Arpad» cu 2 capace frumos gravate, pentru bărbați.

6 CEASOARNICE DE METAL argintat, cu câte 3 capace pentru bărbați.

4 LANȚIȘOARE DE ATARNAT LA GAT, de argint aurit pentru dame.

7 SPLENDIDE LANȚIȘOARE de argint 800, p. dame.

UN SPLENDID CEASORNIC DE AUR 14 karate, cu 3 capace, foarte fin gravat, având și port-fotografie, pentru dame.

UN CEASORNIC DE AUR AMERICAN, cu 3 capace, pentru bărbat.

UN CEASORNIC DE AUR pentru bărbat, 14 karate, cu 3 capace, frumos gravat, având pe capac loc pentru gravură.

2 CEASURI SPLENDIDE DE ARGINT pentru bărbați.

UN CEASORNIC de metal aurit pentru bărbat.

Afără de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din interesanta scriere «Memoriile Regelui Carol I al României», sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului „Universul” tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe șase luni lei 9.15; p. 3 luni lei 4.65.

Pentru a concura la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri; cei pe șase luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri.

Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebunțează incasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la cassa administrației ziarului, prin mandat postal sau în persoană.